

Το κόστος και η Δημοκρατία

Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Ολοι συμφωνούμε ότι η δημοκρατία είναι το καλύτερο πολίτευμα, απ' όλα όσα γνωρίσαμε και δοκιμάσαμε μέχρι σήμερα. Δεν την προκρίνουμε διότι παράγει πάντα «σοφές αποφάσεις». Ξέρουμε ότι δημοκρατικά αυτοκτόνησαν πολλές χώρες, όπως η Γερμανία του Μεσοπολέμου, ή οδηγήθηκαν σε μεγάλες καταστροφές, κάτι που ζήσαμε στην Ελλάδα με το δημοψήφισμα για την επιστροφή του Βασιλιά Κωνσταντίνου το 1920. Η δημοκρατία είναι το καλύτερο πολίτευμα επειδή δεν μπορούμε να ξέρουμε το μελλοντικό κόστος ή όφελος των αποφάσεων και συμφωνήσαμε να τις μεταθέσουμε σε εκείνους που θα τις λουστούν.

Η δημοκρατία μπορεί να μην εξασφαλίζει «σοφές αποφάσεις» αλλά είναι απείρως πιο σοφή και δίκαιη από έναν δίκαιο και σοφό κυβερνήτη που αποφασίζει μόνος του. Το «δίκαιο» είναι αυταπόδεικτο. Το «σοφόν» δεν εξασφαλίζεται από αυτό που ευφημίζεται ως «σοφία του πλήθους», αλλά από το συμφέρον· γνωρίζοντας το κόστος ή το όφελος μιας επιλογής θα παραχθεί

μια απόφαση που συμφέρει τους περισσότερους.

Ο λαϊκισμός ανθεί στα χωράφια της άγνοιας των ανθρώπων για το συμφέρον τους· όσοι, για παράδειγμα, είναι υπέρ της δραχμής, νομίζουν ότι θα έχουν περισσότερα λεφτά, ενώ στην πραγματικότητα θα έχουν παλιόχαρτα κι ως είναι περισσότερα. Ανθεί δε και όταν εξασφαλίζεται μετάθεση του κόστους των κακών επιλογών. Η δημοκρατία, για παράδειγμα, που έφερε στα ΑΕΙ ο νόμος-πλαίσιο του 1982 ήταν επί της αρχής καλό πράγμα, αλλά είχε μια αναπηρία. Οι εκλογείς ήξεραν ότι βρέξει χιονίσει οι φορολογούμενοι θα χρηματοδοτούν και τις κακές αποφάσεις τους και επομένως δεν είχαν κανένα κίνητρο να παράγουν καλές αποφάσεις. Οι φοιτητές (που είχαν μεγάλο βάρος στο εκλογικό σώμα) θα ψήφιζαν με βάση το προσωπικό όφελος καθηγητές που έβαζαν π.χ. καλούς βαθμούς, αλλά ήξεραν ότι ακόμη και αν οι εκλεκτοί τους τα έκαναν όλα μπάχαλο, οι ίδιοι δεν θα είχαν κανένα κόστος, αφού το πανεπιστήμιό τους δεν θα έκλεινε ποτέ. Στο τέλος της ημέρας θα έπαιρναν ένα

Ο λαϊκισμός ανθεί όταν εξασφαλίζεται μετάθεση του κόστους των κακών επιλογών.

παλιόχαρτο που ονομάζεται πτυχίο, θα διαδύλωναν ως αδιόριστοι και κάποιος «φιλεύσπλαχνος» Προκόπης Παυλόπουλος θα τους μονιμοποιούσε.

Η δημοκρατία παράγει τα χειρίστα αποτελέσματα, δεν αναλαμβάνουν οι εκλογείς το κόστος των αποφάσεών τους. Ολοι ψηφίζουν με βάση το ιδιωτικό τους συμφέρον, αδιαφορώντας πλήρως για το συλλογικό. Αυτό απέδειξε η «δημοκρατία των ΑΕΙ», συνδυασμένη με το πελατειακό κράτος. Κατέστρεψε τα πανεπιστήμια αλλά όσο συνεχιζόταν η παραγωγή καρτιών που οδηγούσε σε διορισμούς, ελάχιστοι ενδιαφέρονταν αν το ίδρυμα είναι υπό κατάληψη για 6 ή 8 μήνες. Υπήρχε όφελος για τους καταληψίες (αν κάποιος γίνει γνωστός μπορεί να φτάσει μέχρι την πρωθυπουργία), αλλά το αδιόρατο κόστος

της κακής εκπαίδευσης μεταφέρεται σε ολόκληρη την κοινωνία.

Στον μπαχτσέ της νέας μας κυβέρνησης φύονται πολλές φαντεζί και τάχατες δημοκρατικές ιδέες. Ο αναπληρωτής υπουργός Παιδείας, Τάσος Κουράκης, στο διάλειμμα του αγώνα για κατάργηση του ΑΣΕΠ, ανακοίνωσε πως η κυβέρνηση σκέπτεται να αλλάξει τον τρόπο επιλογής των διευθυντών των σχολικών μονάδων: «να εκλέγεται από τον σύλλογο των καθηγητών ο διευθυντής κάθε σχολικής μονάδας». Θαυμάσια ιδέα, αρκεί οι εκλογείς καθηγητές να αναλαμβάνουν το κόστος και το όφελος των επιλογών τους. Να αυτονομηθούν δηλαδή τα σχολεία και οι γονείς να τα επιλέγουν για τα παιδιά τους με κουπόνια εκπαίδευσης. Οι καθηγητές θα πληρώνονται αναλόγως της προτίμησης των εκπαιδευόμενων. Αν εκλέξουν κάποιον άχρηστο για διευθυντή, ουδείς θα προτιμήσει το σχολείο τους. Η εκπαιδευτική μονάδα θα κλείνει κι αυτοί να ψάχνουν για δουλειά. Στέργει ο δημοκράτης κ. Κουράκης γι' αυτή την έτι περαιτέρω διεύρυνση της δημοκρατίας στα σχολεία;